

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان و نام پدیدآور: ازدواج خوب: سه قفل، سه کلید/
گردآورنده معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر: مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

شابک: 978-600-6543-84-0

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: زناشویی (اسلام)

موضوع: روابط زن و مرد -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

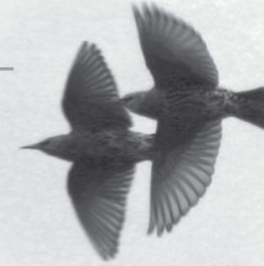
شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی

رده بندی کنگره: ۷۲۵/۳۹۷BP/۲۵۸۱۵/۱۳۹۱۵/۴۳الف/

رده بندی دیوبی: ۷۲۵/۳۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۶۸۲۳۵

۳۲ → ازدواج خوب: سه قفل، سه کلید.

نویسنده: احمد نبوی

آستان قدس رضوی

چاپ هشتم: پاییز ۱۳۹۱ (ویرایش جدید)

معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

نشانی: حرم مطهر امام‌رضا(ع)، اداره پاسخ‌گویی به سؤالات دینی

تلفن: ۰۵۱۱-۳۲۰۲۰ دورنگار: ۰۵۱۱-۲۲۴۰۶۰۲ Rahnama@Aqrazavi.org

به‌کوشش محمدحسین پورامینی

ویراستار: محمدمهدی باقری

طراح جلد: علی بیات

طراح لوگوی رهنما: مسعود نجابتی

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است...
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیش رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است...
و **ره‌نما** گامی است در این مسیر.
همگام ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

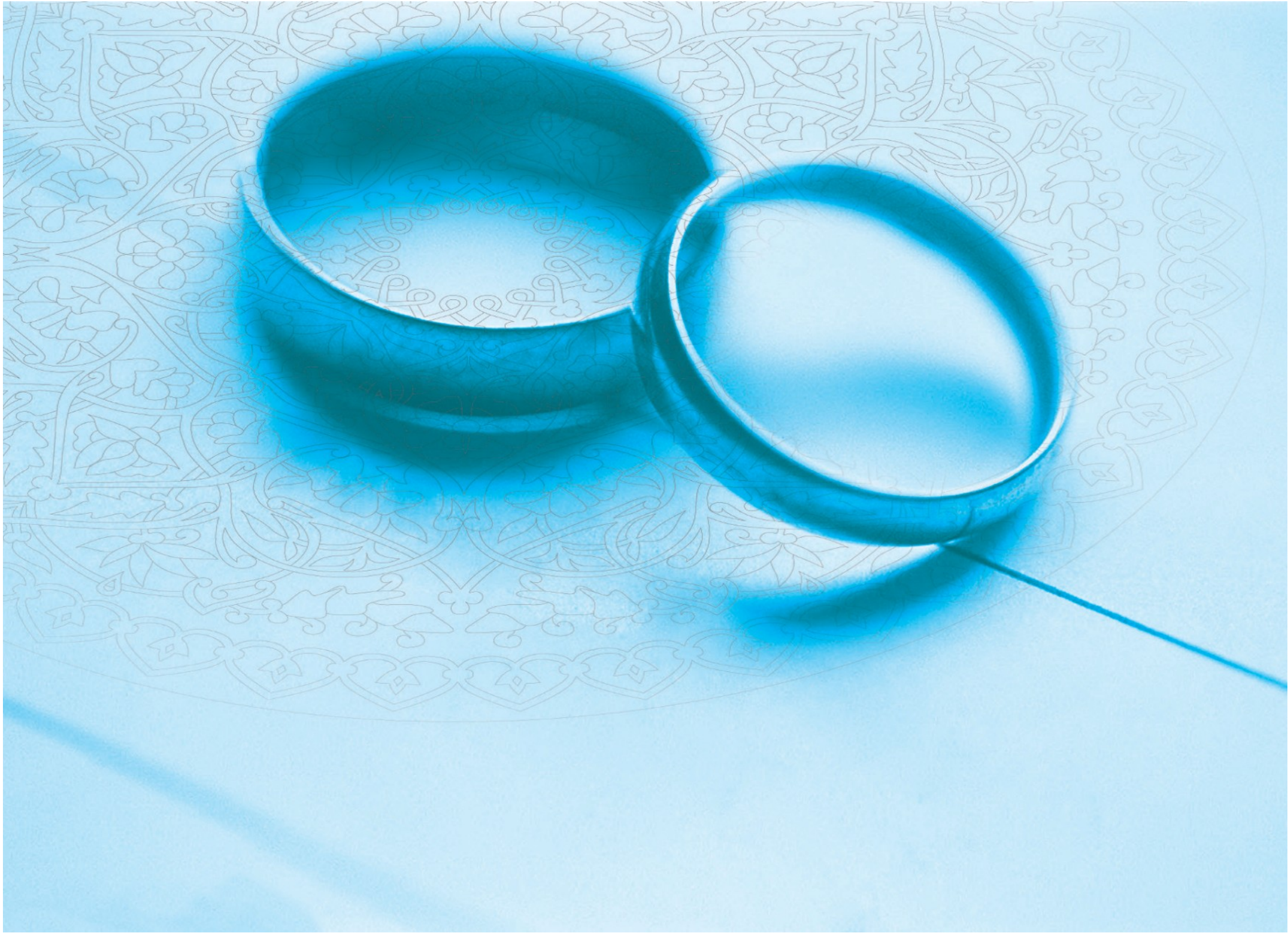
ازدواج خوب: سه قفل، سه کلید.

اشاره

ازدواج، شیرین‌ترین و ماندگارترین بخش دوران جوانی است و آغازی برای یک زندگی زیباست تا در پرتو آن لذت‌های سالم و مسرات روحی در آن تجربه شود. مفاهیمی چون عشق، محبت، صفا، آرامش و همدلی در پرتو ازدواج معنا می‌یابد.

آدمی چنان آفریده شده است که به کشش فطری و طبیعی، به سمت ازدواج و سامان دادن خانواده رهنمون می‌شود؛ انکار آن، مبارزه با فطرت است و تاخیر و یا عدم دقت در

آن، خسارتی جبران ناپذیر.

هر جوانی که در سن ازدواج قرار می‌گیرد، سه پرسش (قفل) اصلی پیش روی خود می‌بیند:

۱. چرا ازدواج کنم و اصولاً در ازدواج چه فایده‌ها و آثاری دارد؟
۲. با چه کسی ازدواج کنم و در انتخاب همسر، چه معیارها و خصوصیات را در نظر بگیرم؟
۳. پس از ازدواج، چگونه زندگی‌مان را به‌خوبی به‌پیش ببریم و آن را خوب و شایسته مدیریت کنیم؟

هر کس کلیدهای بازکردن این سه قفل را داشته باشد، می‌تواند بر شکل‌دهی یک زندگی مشترک و صفابخشی به آن، موفق شود.

این نوشتار بر آن است تا سه کلید برای این سه قفل ارائه دهد:

قفل ۱. چرا ازدواج کنم؟

ازدواج حادثه شیرین و تحول به‌یادماندنی دوران جوانی شماسست. با ازدواج، صفا و محبت و شیدایی می‌شکفتد و حیاتی سبز و همراه با مسرتِ معنوی و لذت‌های سالم، آغاز می‌شود. آدمی چنان آفریده شده است که به‌طور فطری و طبیعی، به‌سوی ازدواج و سامان‌دادن خانواده، رهنمون می‌شود. سخن کوتاه و صریح پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را جدی بگیرید: «ای گروه جوانان، ازدواج کنید.»^۱

عشق، مصاحبت و دستیابی به انتظارات را سه انگیزه مهم ازدواج شمرده‌اند و نیز نقل کرده‌اند که «هیچ بنیادی در اسلام، نزد خداوند، محبوب‌تر از ازدواج نیست.»^۲ کسانی که تن به ازدواج نمی‌دهند و از این سنت الهی سرپیچی می‌کنند، نوعی خامی در وجودشان باقی می‌ماند و بسیاری از ابعاد وجودی‌شان شکوفا نمی‌شود؛ به‌گفته استاد

۱. کلینی، کافی، ج ۶، ص ۳۳۰.

۲. عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۳.

مطهری: «نوعی پختگی هست که جز در پرتو ازدواج پیدا نمی‌شود.»^۱ ازدواج را تأخیر نیندازید و به‌هنگام، دست‌به‌کار شوید؛ زیرا، اولین مرحله خروج از خودِ طبیعی فردی و توسعه‌پیدا کردنِ شخصیت انسان، ازدواج است و کسانی که این دوران را نگذرانند، تا پایانِ عمر درجه‌ای از نابالغی را به‌همراه خواهند داشت.^۲

ازدواج کنید؛ زیرا رسول خدا ﷺ همواره می‌فرمودند: «هر که دوست دارد از سنت من پیروی کند، به ازدواج روی آورد؛ زیرا، ازدواج [بخشی] از سنت من است.»^۳ همچنین، در سخنان ایشان، از گشوده‌شدن درهای رحمت آسمانی و وزش نسیم احسان و فیض الهی،

۱. مرتضی مطهری، تعلیم و تربیت در اسلام، ص ۳۹۸.

۲. همان، ص ۲۵۱.

۳. مجلسی، بحار الانوار، ج ۱۰، ص ۹۳.

به‌هنگام ازدواج، خبر آمده است.^۱ بی‌تردید، کامل شدن دین فرد را می‌توان جلوه‌ای از لطف خدا دانست. هیچ‌یک از یاران رسول خدا ﷺ ازدواج نمی‌کرد، مگر اینکه حضرت درباره‌اش می‌فرمود: «دینش کامل شد.»^۲

تمایل مرد و زن جوان به یکدیگر، واقعیتی درونی است و آن دو، در پرتو ازدواج، آثار و فواید متعددی به‌دست می‌آورند. برخی از آن‌ها عبارت‌اند از:

۱. آرامش روح و روان

آرامش دُری گران‌بها برای آدمی است و او همواره، در پی کسب آرامش و افزایش رضایت

۱. «يفتح ابواب السماء بالرحمة... عند النكاح.» در: نوری، مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۵۲.

۲. نعمان مغربی، دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۹۰.

از زندگی است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بهترین زینت آدمی را آرامش همراه با ایمان می دانستند.^۱ ازدواج در زمره بهترین و سالم ترین شیوه های به چنگ آوری آرامش است. آرامش روح و روان، در پناه ازدواجی موفق تحقق می یابد و این احساس، زمینه رشد جوان را برای دستیابی به فضیلت های انسانی، فراهم می آورد؛ آن گونه که پروردگار مهربان می فرماید: «از نشانه های او اینکه از [نوع] خودتان، همسرانی برای شما آفرید؛ تا بدان ها آرام گیرید و میانتان دوستی و رحمت نهاد. آری، در این [نعمت]، برای مردمی که می اندیشند، قطعاً نشانه هایی است.»^۲ علامه طباطبایی رحمته الله علیه در تفسیر این آیه می گوید: «هر یک از زن و مرد، در حدّ خود و فی نفسه، ناقص و محتاج به طرف دیگر است و از مجموع آن دو، واحدی تام و تمام درست می شود و به سبب همین نقص و احتیاج است که هر یک، به سوی دیگری

۱. صدوق، من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۳.

۲. روم/۲۱.

حرکت می کند و چون بدان رسید، آرامش و سکونت می یابد؛ زیرا هر ناقصی، مشتاق به کمال است و هر محتاجی، مایل به زوال حاجت و فقر خویش.^۱

همسر می تواند برای انسان آرامش آفرین باشد و این آرامش فردی، آرامش اجتماعی را در پی دارد. بی شک، نتیجه چنین رضایتی از زندگی و آرامش، فزونی مروّت و نیکی سیرت است. پیامبر ﷺ می فرمایند: «پسران و دختران مجرد خود را همسر دهید تا خداوند، مروّثان را افزون و سیرتشان را نیکو کند.»^۲

۲. ارضای تمایلات جنسی

ازدواج وسیله ای پاک و کامل برای ارضای تمایل جنسی و پدیده ای سازنده برای

۱. المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۶، ص ۶۶.

۲. بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۲.

درامان ماندن از آلودگی‌های جنسیِ خلاف عقل است. رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: «ازدواج بهترین وسیله برای نفي نگاه شهوانی، عفت جنسی، پاک‌دامنی و شرافت انسانی است.»^۱ برای نفوذ شیطان، مسائل جنسی و شهوانی یکی از راه‌های آسان است که گاهی در پوشش ارتباط دوستانه، بین پسر و دختر، جوان را در ورطهٔ هرزگی و فساد می‌اندازد؛ اما جوان در پرتو مهر همسر خود، این راه نفوذ را مسدود می‌کند.

رسول خدا ﷺ ضمن توصیه به ازدواج و نهی جوان از ارتباط‌های نامشروع^۲ می‌فرمایند: «هر جوانی که در ابتدای جوانی‌اش ازدواج کند، با این کار نیک خود، نالهٔ ابلیس را در می‌آورد؛ چنان که او فریاد می‌کشد: ”وای بر من! وای بر من! این جوان دو سوم دین و آیینش

۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۴، ص ۱۵۳.

۲. «ای جوان، ازدواج کن و از زنا بپرهیز؛ همانا که این زشتی، ایمان را از قلب تو بیرون می‌کشد.» در: مکارم الاخلاق، ج ۱، ص ۴۳۰.

را از گزند من در امان نگه داشت و خود را بیمه کرد...» آنگاه، رسول خدا ﷺ این گونه سفارش فرمودند: «... پس لازم است در یک‌سوم باقی‌مانده، خویشتن دار باشد.»^۱

زوج جوان به دلیل مصونیت از آلودگی‌ها و انحراف‌های شهوانی، جایگاه والایی نزد خداوند ﷻ دارند؛ تاجایی که «خوابشان برتر از انسان مجردی است که روزها روزه دارد و شب‌ها به سبب عبادت، بیدار می‌ماند.»^۲ پیامبر رحمت ﷺ عبادت پسر و دختر ازدواج کرده را برتر از نماز فرد مجردی می‌دانند که شب و روز خود را به پرستش سپری می‌کند.^۳ از این رو، هرگاه یکی از یارانش ازدواج می‌کرد، پیامبر ﷺ «کامل شدن دین» او را بشارت می‌دادند^۴

۱. بحار الانوار، ج ۱۰۰، ص ۲۲۱.

۲. قمی، سفینه البحار، ج ۱، ص ۵۶۱.

۳. شیخ طوسی، التهذیب، ج ۷، ص ۲۳۹.

۴. دعائم الاسلام، ج ۲، ص ۱۹۰.

و همواره، این توصیه را به جوانان می‌فرمودند: «هر که دوست دارد خدا را پاک و پاکیزه ملاقات کند، درحالی که زن دارد، خدا را ملاقات کند.»^۱

۳. سلامت جامعه انسانی

گسترش فرهنگ ازدواج سلامت جامعه را در پی دارد و اگر پیوند زناشویی برچیده شود، ناراحتی‌های اجتماعی فراوانی جامعه را فرامی‌گیرد؛ چون، شخص مجرد مسئولیت اجتماعی را نمی‌پذیرد. اما کسی که ازدواج کرده است، به نقطه‌ای اتکا دارد و در حفظ این حریم می‌کوشد. او ناچار است که از زندگی خود مراقبت کند، بر سلامت آن بکوشد و کاری نکند که خانواده‌اش ناراحت شوند. از این‌روست که بسیاری از مؤسسات، در حین استخدام، شرط

۱. شیخ مفید، المقنعه، ص ۴۹۶.

متأهل بودن را قرار داده‌اند. پس، ازدواج می‌تواند وسیلهٔ پیشگیری از تخلّفات اجتماعی باشد.

۴. ایجاد نسلی صالح

ادامهٔ نسل و نوع آدمی و ایجاد نسلی صالح، از آثار همدمی و پیوند دختر و پسر جوان است؛ در این باب، محمد مصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرمایند: «چه چیزی مؤمن را از انتخاب همسر باز می‌دارد؟ هر آینه در پرتو ازدواج، خداوند، فرزندی را به او ببخشد که زمین را با شعار لا اله الا الله سنگین کند.»^۱

بیشتر جوانان به دلیل واهمه از دشواری ادارهٔ کامل زندگی، ازدواج را به تأخیر انداخته‌اند تا پس از جمع‌آوری و اندوختن مال و اطمینان کامل، گام پیش نهند؛ اما اغلب این دغدغه‌ها

---

۱. شیخ صدوق، من لایحضره الفقیه، ج ۳، ص ۳۸۲.

روا نیست. با حداقل‌ها نیز می‌توان آغاز کرد و رزق و روزی، در گرو ازدواج است: ^۱ «خانواده تشکیل دهید که برای شما روزی آور است» ^۲ نبی رحمت در کلام شیرین دیگری می‌فرمایند: «با زنان ازدواج کنید که آنان، ثروت و روزی می‌آورند.» ^۳

سخنان مذکور امیدآفرین‌ترین جملاتی است که جوان با الهام از آن‌ها، جرأت تصمیم می‌یابد و نیرویش را به تحرک مضاعف وامی‌دارد تا در سایه فضل و لطف الهی، زیستنی سرشار از صفا و زیبایی را بنیان نهد. بشارت نهایی نیز از جانب پروردگار عز و جل است: «اگر تنگ‌دست‌اند، خداوند آنان را از فضل خویش بی‌نیاز خواهد کرد و خدا گشایش‌بخش داناست.» ^۴

۱. مکارم‌الاخلاق، ج ۱، ص ۴۳.

۲. رسول خدا صلی الله علیه و آله، در: بحار الانوار، ج ۱۰۳، ص ۲۱۷.

۳. مکارم‌الاخلاق، ج ۱، ص ۴۳.

۴. نور/۳۲.

جوانی خدمت پیامبر ﷺ آمد و اظهار نیاز کرد. رسول خدا ﷺ به او پیشنهاد ازدواج فرمودند.^۱ آن جوان از اینکه دوباره نزد رسول خدا ﷺ برود و درخواست خویش را عنوان کند، شرم کرد. در آن حال، مردی از انصار او را دید و گفت: «دختر خوش چهره‌ای دارم... می‌خواهم او را به ازدواج تو درآورم.» آن جوان با دختر آن مرد انصاری ازدواج کرد و در پرتو این پیوند، رحمت الهی بر زندگی‌شان سایه افکند و گشایش و وسعتی در زندگی زناشویی‌شان فراهم آمد. روزی آن جوان خدمت پیامبر خدا ﷺ آمد و او را از ماجرای خویش آگاه کرد. پیامبر ﷺ پس از شنیدن ماجرای شیرین این جوان، فرمودند: «جوانان، بر شما باد که ازدواج کنید.»^۲

۱. در روایتی آمده است که پیامبر ﷺ سه بار به او توصیه ازدواج کردند. ر.ک: وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۲۵.

۲. کافی، ج ۸۵، ص ۳۳۰.

قفل ۲. با چه کسی ازدواج کنم؟

دقت در انتخاب همسر، ضرورت است و مسامحه و بی‌توجهی در آن، پشیمانی به بار خواهد آورد. بی‌شک، صفاتی نظیر فاسق‌بودن، بی‌عفتی، فحاشی، بداخلاقی و حماقت گزینه‌های ممنوع‌اند، اما گزینه‌های مثبت نیاز به توضیح بیشتری دارند. در نظر گرفتن معیارها و خصوصیات زیر، در گزینش همسر، لازم است:

۱. دین‌داری

همسر دین‌دار انتخاب کنید؛ زیرا، دین‌داری دختر و پسر جوان، حفظ حریم عفت، حیا، نجابت و غیرت را در پی خواهد داشت. جوانی نزد پیامبر ﷺ آمد و از وی درباره ازدواج رهنمود خواست. رسول خدا ﷺ فرمودند: «آری، ازدواج کن و بر تو باد که همسری دین‌دار

انتخاب کنی.»^۱

پیامبر ﷺ درباره گونه‌های انتخاب همسر توسط برخی از مردم، چنین بیان داشتند: «برخی برای انتخاب همسر، به مال یا دین یا زیبایی یا به حسب و نسب او توجه دارند؛ اما بر شما باد که با دین‌داران ازدواج کنید.»^۲

همایشان همسرگزینی بر محور ثروت یا زیبایی و منهای دین‌داری را نهی کرده‌اند: «هر که با زنی برای مالش ازدواج کند، خداوند او را به مال وی واگذار خواهد کرد^۳ و هر که با او برای زیبایی‌اش ازدواج کند، در او چیزی که خوشایند نیست، خواهد دید و هر که با وی

۱. کافی، ج ۵، ص ۳۳۲.

۲. کنز العمال، ح ۴۴۶۰۲.

۳. پیامبر ﷺ می‌فرمایند: «برای ثروت با آنان ازدواج نکنید؛ چه بسا که دارایی‌شان آنان را بر ضد شما بشوراند.» کنز العمال، ح ۴۴۵۳۷.

برای دینش ازدواج کند، خداوند تمام این مزایا را برای او جمع خواهد کرد.^۱
 صید دین کن تا رسد اندر تبّع
 حُسن و مال و جاه و بختِ مُنتَفَع^۲

۲. خوش خلقی

به اخلاق مطلوب خود توجه کنید؛ زیرا، شیرازه استحكام زندگی زناشویی اخلاق است و سوءاخلاق به حکم تجربه، بی احترامی‌ها و نامهربانی‌هایی را در پی دارد و فروغ محبت را خاموش خواهد ساخت. محمد مصطفی ﷺ می‌فرمایند: «هرگاه برای دختر شما خواستگاری آمد که دین و اخلاقش را می‌پسندید، قبول کنید؛ وگرنه، فتنه و فساد در جامعه، بسیار می‌شود.»^۳

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۳۱.

۲. مثنوی معنوی، دفتر ۴، بیت ۳۱۴۱.

۳. وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۵۱.

۳. اصالت خانوادگی

به دلیل تأثیرپذیری انکارناپذیر دختر و پسر از خانواده و محیط رشد، اصالت خانوادگی تعیین کننده است. از این رو، در کلام پیامبر ﷺ چنین آمده است: «با فلان گروه ازدواج کنید که مردانشان عفت دارند، پس زنانشان هم عقیف هستند؛ و با آن گروه ازدواج نکنید که مردانشان بی عفتی پیشه کرده اند و زنانشان هم بی عفت شده اند.»^۱

ایشان، همچنین، از ازدواج با سبزه‌ای که در لجن‌زار روییده شده، پرهیز داده است و در پاسخ، سبزه لجن‌زار را این گونه معرفی می‌کند: «زن زیبایی که در مکان و خانواده فاسدی باشد.»^۲

۱. همان، ص ۲۷۱.

۲. همان، ص ۱۹.

۴. همتایی (کفو همدیگر بودن)

هماهنگی، هم‌گرایی، تناسب و سنخیت روحی و اخلاقی و جسمی دختر و پسر، ضرورتی است برای پایه‌گذاری و استمرار زندگی استوارتر، پربارتر و لذت‌بخش‌تر. رسول خدا ﷺ می‌فرمایند: «به همتایان خود زن بدهید و از همتایان، همسر بگیرید.»^۱

همتایی گونه‌های مختلفی دارد: همتایی دینی، فرهنگی، اخلاقی، علمی، جسمی، زیبایی، سنی، مالی، خانوادگی، اجتماعی، روحی و روانی. نبی رحمت ﷺ مؤمنان را هم‌شان و همتای هم می‌دانستند و خودشان زیدبن حارثه را با زینب، دختر جحش، و مقدادبن اسود را با ضباعه، دختر زبیربن عبدالمطلب، تزویج کردند؛ زیرا در نگاه ایشان، بهترین شرافت، ایمان

---

۱. همان، ص ۲۹.

بود و تناسب در آن، در نظر آن حضرت، جایگاه خاصی داشت^۱ و بر گونه‌های دیگر مقدم بود. داستان ازدواج جوئبر و ذلفا، بیان دیگری از این اندیشه نبوی است:

جوئبر، مردی سیاه‌پوست و فقیر از اهل یمامه بود که به حضور پیامبر ﷺ شتافت و باشتیاق، اسلام آورد. حضرت به او تفقد کرده و لباس و غذای او و «اصحاب صّفه» را فراهم می‌کردند. روزی پیامبر ﷺ نگاهی به جوئبر کردند و فرمودند:

- جوئبر، چه خوب بود که همسری اختیار می‌کردی تا شهوت خود را کنترل کنی و نیز در امور دنیا و آخرت، شریکی داشته باشی.

- ای پیامبر خدا، پدرم و مادرم فدایت! کدام زن حاضر است به همسری من تن در دهد؛ نه حسب و نسبی دارم و نه مال و جمالی؟

- ای جویبر، خداوند جهان به برکت دین اسلام، کسانی را پست کرد که در جاهلیت شرافت داشتند و کسانی را شرافت داد که پست بودند. امروز، همه مردم، اعم از سفید، سیاه، قریش، عرب و عجم، برابرند و همه، فرزندان آدم هستند و آدم هم، از خاک آفریده شده است. جویبر، من برای هیچ کدام از مسلمانان، نسبت به دیگری، فضیلتی نمی بینم؛ جز برای آن که تقوا و فرمان برداری اش در پیشگاه خدا بیشتر باشد... . هم اکنون نزد زیاد بن لبید که شریف مردم قبیله بنی بیاضه است، می روی و به او می گویی که رسول خدا مرا فرستاده و دستور داده است که دخترت، ذلفا، را به عقد جویبر درآوری.

جویبر نیز با خوشحالی به سوی خانه زیاد روانه شد. وقتی وارد منزل او شد، گروه زیادی از بستگان وی گردش نشسته بودند و گفت و گو می کردند. جویبر اجازه ورود خواست و پیام نبی خدا را به زیاد بن لبید ابلاغ کرد: «رسول خدا ﷺ پیغام داده است که ذلفا را به عقد من درآوری.» زیاد با تعجب پرسید: «آیا پیامبر خدا، تو را برای ابلاغ این پیام فرستاده

است؟» جویبر پاسخ داد: «آری؛ من سخن دروغ به رسول خدا نسبت نمی‌دهم.» زیاد گفت: «ما دختران خود را به اشخاصی که هم‌شان ما نیستند، تزویج نمی‌کنیم. برگرد تا خود نزد پیامبر بیایم و عذرمان را بگوییم.»

جویبر با ناراحتی بازگشت. در آن حال، ذلفا نزد پدر آمد و پرسید:

- پدرجان، چه گفت و گویی با جویبر داشتی؟

- آمده و می‌گوید که پیغمبر مرا فرستاده تا ذلفا را با من تزویج کنی!

- به خدا جویبر دروغ نمی‌گوید. کسی را بفرست تا پیش از آنکه جویبر نزد رسول خدا برود، او را برگرداند.

زیاد بی‌درنگ جویبر را از میان راه برگردانید و احترامش کرد و گفت: «اینجا باش تا من

برگردم.» و آنگاه خود به محضر رسول خدا ﷺ رسید و گفت: «پدر و مادرم به فدایتان! جویبر

حامل پیامی از سوی شما بود. ما طایفه انصار، دختران خود را جز به افراد هم‌شان خود،

تزوید نمى کنیم.» پیامبر ﷺ پاسخ دادند: «ای زیاد، جویبر مردی با ایمان است؛ مرد مؤمن، هم‌شان زن مسلمان است. دخترت را به همسری جویبر درآور و از دامادی او ننگ مدار!»
 زیاد به خانه برگشت و گفته‌های ایشان را به اطلاع دختر رسانید. ذلفا نیز ضمن خرسندی از پیشنهاد رسول خدا ﷺ، به پدر چنین گفت: «پدرجان، این را بدان که اگر از فرمان پیامبر خدا سرپیچی کنی، کافر خواهی شد.»

پس از آن، زیاد بن لبید دست جویبر را گرفت و او را به میان بزرگان قوم خود آورد و ذلفا را به ازدواج او درآورد. مهریه و جهیزیۀ عروس را نیز شخصاً به عهده گرفت و به دلیل تنگ‌دستی داماد، خود، خانه‌ای با وسایل زندگی تهیه کرد و به وی اختصاص داد و بدین گونه، ذلفا به همسری جویبر درآمد.^۱

۵. زیبایی

معیار زیبایی در شیرینی و صفای زندگی مؤثر خواهد بود^۱ و لازم است زن و مرد یکدیگر را از نظر اندام، چهره و شکل ظاهری بپسندند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: «إِنَّ مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ... الْمَرَاةَ الْجَمَلَاتِ ذَاتِ دِينٍ»^۲ (= از سعادت مسلمان این است که همسری زیبا و دین‌دار داشته باشد).

قضاوت در باب میزان زیبایی، معیار معین و قانون استاندارد ندارد؛ بلکه تا حدودی به سلیقه افراد بستگی دارد: ممکن است فردی در نظر کسی زیبا باشد و در نظر دیگری زشت. می‌توان گفت، زیبایی به اندازه‌ای باید باشد که طرفین، همدیگر را بپسندند و جذابیت کافی برای همدیگر داشته باشند و هر کدام، متناسب با ویژگی‌های خود، دیگری را انتخاب کند.

۱. پیامبر صلی الله علیه و آله: «نیکوترین زنان امت من، خوب‌رویان هستند.» در: وسائل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۶۰.

۲. بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۱۰۱.

به عبارت دیگر، زن و شوهر از نظر ظاهری نیز باید کفو همدیگر باشند. اگر انسانی قیافه ظاهری و اندام همسرش را نپسندد و دوست نداشته باشد، ممکن است به طور ناخواسته، از او بهانه و ایراد بگیرد و زندگی را بر او تلخ کند.

زیبایی همسر در حفظ و تقویت عفت و ایمان همسرش تأثیر دارد و اگر شخصی از زیبایی همسرش راضی باشد، چشم و فکر و عملش متوجه دیگران نخواهد شد، حسرت زیبارویان بیگانه را نخواهد خورد، به دنبال بیگانگان نخواهد رفت و به همسرش خیانت نخواهد کرد؛ مگر اینکه از فطرت انسانی خارج شده و از ایمان و عفت، بی بهره باشد.

به هر حال، زیبایی از جمله صفات کمال است و باید دقت داشت که در اولویت بندی معیارها، زیبایی در رتبه اول قرار ندارد و تنها اگر با معیارهای اساسی، مثل تدین، اخلاق، عقل و شرافت خانوادگی همراه باشد، ارزش خواهد داشت؛ به فرموده رسول خدا ﷺ: «نباید

حُسن چهره زن را بر حُسن دین داریِ او برتری داد.^۱ نیز، این توصیه مهم امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام را که مشابه با توصیه مذکور از جدّ بزرگوارشان عَلَيْهِ السَّلَام است، نباید فراموش کرد: «اذا تزوّج الرَّجُل المرأةَ لجمالها او مالها وَكُلَّ الى ذلك و اذا تزوّجها لدينها رزقه الله المال و الجمال.»^۲ (= اگر مردی زیبایی یا ثروت زنی را معیار ازدواج قرار دهد، خداوند او را بدان وامی گذارد! و اگر برای دیانتش تزویج کرد، خداوند ثروت و زیبایی او را هم فراهم می سازد.)

۱. کنز العمال، ح ۴۴۵۹۰.
۲. کافی، ج ۵، ص ۳۳۳.

قفل ۳. چه تلاشی برای استمرارِ زندگیِ خوب با همسر باید کرد؟

همسر خود را بزرگ بشمارید. او به منزلهٔ بال شماست که با آن، می‌توانید پرواز کنید. با بزرگداشت او، بر گرما و محبت زندگی خود بیفزایید.

این آیهٔ قرآن تأمل‌برانگیز است: «یکی از آیات الهی این است که برای شما، از جنس خودتان، جفتی بیافرید تا با او انس بگیرید و آرامش بیابید و در میان شما، دوستی و مهربانی قرار داد و در این امر، برای افرادی که اهل اندیشه و تفکر باشند، آیات و نشانه‌هایی وجود دارد.»^۱ به فرمودهٔ پروردگار عَزَّوَجَلَّ پیامد انس، الفت، همدلی و همزبانی با همسر، آرامش است.

به فرمودهٔ امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام: «پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش نقص دارد و فکرش مشوّش و دلش نگران است: اول، سلامت جسم و دوم، امنیت و سوم، وسعت روزی است. چهارم، همراه و مونسِ هم‌رأی می‌باشد که همان

همسر خوب و فرزند خوب و همنشین خوب است. پنجمین چیز که دربرگیرنده همه این خصلت‌هاست، آرامش خاطر و رفاه زندگی است.»^۱

حضرت محمد ﷺ در خانواده، مهربان بودند و نسبت به همسران خود، هیچ‌گونه خشونت‌ی روا نمی‌داشتند و این، برخلاف خلق و خوی مکیان بود. وی به حسن معاشرت با زنان، توصیه می‌کردند و می‌فرمودند: «همه مردم خصلت‌های نیک و بد دارند. مرد نباید فقط جنبه‌های ناپسند همسر خویش را در نظر بگیرد و او را [بدین سبب] ترک کند؛ زیرا، هرگاه از یک خصلت او ناراحت شود، خصلت دیگرش مایه خشنودی اوست و این دو را باید با هم به حساب آورد.» ایشان با فرزندان و فرزندان‌زادگان خود، مهربان بودند و به آن‌ها محبت می‌کردند: آنان را روی دامن خویش می‌نشاندند، بر دوش خویش سوار می‌کردند، می‌بوسیدند و این‌ها همه،

۱. الخصال، ص ۲۸.

برخلاف خلق و خوی رایج آن زمان بود.^۱

رابطه عاطفی و وابستگی زن و شوهر به یکدیگر، یک امتیاز و لطف الهی برای زیبایی و طراوت زندگی است؛ دوستی همسر از اخلاق انبیاست و این دوستی را باید به همسر اعلام کرد. پیامبر رحمت ﷺ می فرمودند: «این سخنِ مرد به زن خود که «دوستت دارم»، هرگز از دلِ زن بیرون نمی رود.»^۲ خلاصه اینکه نیکی کردن باعث تصرف دل‌ها می شود. پس، به همسر خود مهر بورزید و به او وفادار باشید و گره‌های کوچک و بی‌اهمیت زندگی را نادیده بگیرید. پایان متن را با سخن حضرت رضا علیه السلام زینت می بخشیم؛ سخنی که به نوع رابطه مهربانانه زن و مرد اشاره دارد:

الف. «هیچ فایده ای به کسی نمی رسد بهتر از این که برای او بانویی باشد که نگاه کردن

۱. مرتضی مطهری، مجموعه آثار، ج ۲ (وحی و نبوت)، ص ۲۵۱ تا ۲۶۲.

۲. اصول کافی، ج ۵، ص ۵۶۹.

به او موجب سرور و شادمانی همسر باشد و در غیاب شوهر امانت دار و حافظ حریم خویش و خانواده و اموال شوهر باشد.^۱

ب. اگر نسبت به کسی محبتی دارید، آن را آشکار کنید زیرا اظهار دوستی نیمی از خردمندی به شمار می‌آید. بنابراین زن و شوهر باید عواطف خود را در خصوص هم‌علنی سازند و در این مورد از خجالت و شرمساری اجتناب نمایند.^۲

برای مطالعه بیشتر

آیین همسر داری، ابراهیم امینی.
گلبرگ زندگی، حسین دهنوی.
ازدواج مکتب انسان‌سازی، شهید پاک‌نژاد.
بهشت خانواده، سید جواد مصطفوی.

۱. وسائل‌الشیعه، ج ۲۰، ص ۴۰.

۲. اعیان‌الشیعه، ج ۴، ص ۱۹.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.